

SÁMENUORAIÐ DÁIDDADÁHPÁHUS Saamelaisnuorten taidetapahtuma 2009

Raporta / Raportti 4.9.2009

SÁMEDIGGI
SÁMITIGGE
SÁÁ'MTE'ĠĠ
SAAMELAISKÄRÄJÄT

SKUVLEN- JA OAHPPAMATERIÁLADOAIMMAHAT
KOULUTUS- JA OPPIMATERIAALITOIMISTO

ordnejuvvui Vuohčus njukčamánu 26. beaivve. Sámediggi lei dáhpáhusa váldoordnejeaddjin. Vuohču skuvla fálai buohkaide skuvlaborramuša ja Soađegili sámi searvi doalai bufeahhta. Jietnateknihkas fuolahii Eetu Suominen Anáris.

Sámediggi lei ordnen sáhtuid Anáris, Ohcejogas ja Eanodagas. Dáhpáhusas eai berrojuvvon oasseváldin- dahje sisabeassinmávssut. Sámenuoraid dáiddadáhpáhus dollojuvvui seamma dási dáhpáhusan go guovlogielddaid dáhpáhusat, ja doppe válljejuvvui sámenuoraid ovddasteaddji riikka dási Nuorra Kultuvra -dáhpáhusii, dán vuoro Lappeenrantai nuoraid TEATRIS-dáhpáhusii 22.-24. 5. 2009. Oahpahusministeriija čujuhii dán guovtti dáhpáhusa goluide 23 000 euro mearreruđa.

järjestettiin Vuotsossa maaliskuun 26. päivänä. Saamelaiskäräjät toimi tapahtuman pääjärjestäjänä. Vuotson koulu tarjosi kaikille osallistujille kouluruoan. Sodankylän saamelaisyhdistys piti buffettia. Äänitekniikasta huolehti Eetu Suominen Inarista.

Saamelaiskäräjät järjesti kuljetukset Inarista, Utsjoelta ja Enontekiöltä. Tapahtumassa ei peritty osallistumiseikä pääsymaksuja. Saamelaisnuorten taidetapahtuma oli samantasoinen seutukuntien tapahtumien kanssa, joten siellä valittiin saamelaisnuorten edustaja valtakunnalliseen Nuori Kulttuuri -katselmukseen, tänä vuonna Lappeenrannan TEATRIS-tapahtumaan 22.-24.5.2009. Opetusministeriö osoitti näiden kahden tapahtuman kuluihin 23 000 euron määrärahan.

DÁHPÁHUSA ORDNER

Dáhpáhusa plánemii ledje bovdjuvvon buot Vuohču skuvlla oahpaheaddjit ja eará bargit sihke báikkálaš servviid ovddasteaddjit. Sámedikki bealis dáhpáhusa koordinatorii oahppamateriálaplánejeaddji Anni Näkkäljärvi. Skuvlla oahpaheaddji Inku Saijets ja Elli-Marja Hetta jodiheigga dáhpáhusa davvisámegillii. Dáhpáhusii ledje bovdjuvvon buot sámemánát ja -nuorat sihke skuvllaid sámegeiela lohkkit ja sámeluohkáid oahppit. Oasseváldin lei vejolaš maiddá skuvllaid olggobealde doaimbi nuoraide.

TAPAHTUMAN JÄRJESTELYT

Tapahtuman suunnitteluun kutsuttiin kaikki Vuotson koulun opettajat ja työntekijät sekä paikallisten yhdistysten edustajat. Saamelaiskäräjien oppimateriaalisuunnittelija Anni Näkkäljärvi koordinoi järjestelyjä. Vuotson koulun opettaja Inku Saijets ja Elli-Marja Hetta juonsivat tapahtuman pohjoissaameksi. Tapahtumaan oli kutsuttu kaikki saamelaislapset ja -nuoret sekä saamen kielen ja saamenkielisten luokkien oppilaat. Osallistuminen oli mahdollista myös koulujen ulkopuolella toimiville nuorille.

Sámenuoraid dáiddadáhpáhusa váldoulbmilin lea addit nuoraide hástalusaid ovddidit dáidduideaset, fállat sidjiide jahkásaččat vejolašvuoda čájehit dáidduideaset maiddái earáide ja oažžut movttiidahti árvvoštallama dán barggu ovddas. Oktan dehálaš ulbmilin dáiddadáhpáhusain leamaš álo maiddái mánáid ja nuoraid sámegiela máhtu ja sápmelaš identitehta nannen. Dasa lassin doarju dáhpáhus mearkkašahtti láhkái oahppiid, oahpaheaddjiid ja vanhemiid oktasašbarggu. Dán jagi temán lei teáhter.

OASSEVÁLDIT JA LOGUT

Teáhtergilvui oassálaste badjel 100 nuora ja máná 10 sierra joavkkus. Teáhtera lassin ordnejuvvui minifilmifestivála, masa bohte 35 oanehisfilmma. Filmmaid buvttadepmii ledje oassalastan Sámi oahpahušguovddáš ja eamiálbmogiid filbmaguovddáš Skábma. Geahččit ja dáhpáhusii oassalastán nuorat ledje buohkanassii sullii 400 olbmo. Sále lei oppa dáhpáhusa áigge áibbas dievva. Sámegiela ja sámegielat luohkáid oahppiid logu ektui oasseváldiid mearri lei hui allat.

DUOPMÁRAT

Teáhterduopmárin leigga neavttár-journalista, Unna Junná TV-ráiddu doaimmaheaddji Irene Länsman sihke teáhterbarggu studeanta ja anárašgielat radio doaimmaheaddji Heli Huovinen. Soai deattuheigga árvvoštallamis erenoamážit dan, man ollu nuorat ieža ledje plánen iežaset čájáhusaid ja mo sii ieža ovdanbukte daid lávddi alde.

Filmmat eai dán vuoru gilvvohallan buoremusvuodas, dasgo buohkain eai leat leamašan ovttalágan vejolašvuodas oažžut veahki ja áššedovdámuša. Duopmáriid čállin lei Anni Näkkäljärvi Sámedikki čállingottis.

Saamelaisnuorten taidetapahtuman päätavoitteena on antaa nuorille tilaisuus omien taitojensa kehittämiseen, tarjota heille vuosittain mahdollisuus näyttää taitojaan myös muille ja saada innostavaa palautetta tästä työstä. Taidetapahtuman yhtenä tärkeänä tavoitteena on ollut aina myös lasten ja nuorten saamen kielen taidon ja saamelaisen identiteetin vahvistaminen. Lisäksi tapahtuma tukee merkittävällä tavalla oppilaiden, opettajien ja vanhempien yhteistyötä. Vuoden 2009 teemana oli teatteri.

OSALLISTUJAT JA LUKUJA

Teatteri-teeman kilpailuun osallistui yli 100 nuorta 10 eri kokoonpanossa. Teatterin lisäksi järjestettiin minifilmifestivaali, johon tuli 35 lyhytfilmiä. Elokuvien tuottamiseen koulujen lisäksi osallistuivat Saamelaisalueen koulutuskeskus ja alkuperäiskansojen elokuvakeskus Skábma. Yleisöä ja tapahtumaan osallistujia oli arviolta 400 henkeä. Sali oli täysi koko tapahtuman ajan. Saamen kielen ja saamenkieliseen opetukseen osallistuvien oppilaiden lukumäärään verrattuna taidetapahtumaan osallistuneiden lukumäärä oli hyvin korkea.

TUOMARIT

Teatteriesitysten tuomareina toimivat näyttelijä ja Unna Junná TV-sarjan toimittaja Irene Länsman sekä ilmaisutaiteen opiskelija ja inarinsaamenkielisen radion toimittaja Heli Huovinen. Tuomarit painottivat arvostelussaan erityisesti sitä, miten paljon nuoret itse olivat suunnitelleet esityksiään ja miten he toteuttivat ideoitaan lavalla.

Elokvat eivät tällä kertaa kilpailleet paremmuudesta, koska kaikilla tekijöillä ei ollut mahdollisuuksia samanlaiseen tukeen ja asiantuntijoihin. Tuomareiden sihteerinä oli Anni Näkkäljärvi Saamelaiskäräjien sihteeristöstä.

Buot oasseváldit ožžo duodaštusa muitun dáhpáhusas. Buoremus teáhterjoavkkuide juhkkovuođedje ruhtabálkkašumit. Okta joavku välljejuvvui ovddastit sámenuoraid Lappeenrantas Teatris-dáhpáhusas. Skuvlen- ja oahppamateriáladuoimmaht mearridii maiddái juohkit movttiidahttinbálkkašumiid anáraš- ja nuortalašgielat filmmaid dahkkiide.

Kaikki osallistujat saivat osallistumistodistuksen muistoksi tapahtumasta. Parhaille teatteriryhmille jaettiin rahapalkintoja. Yksi ryhmä valittiin edustamaan saamelaisnuoria Lappeenrannan Teatris-tapahtumassa. Koulutus- ja oppimateriaalitoimisto päätti myös jakaa kannustus-palkinnot inarin- ja koltansaamenkielisten elokuvien tekijöille.

Beaivvi áhkubat

- Anára badjeskuvlla teáhterjoavku välljejuvvui bihtáinis ”Beaivvi bártni soagnomátki” ovddastit sámenuoraid Lappeenrantas nuoraid teáhterdáhpáhusas. Joavku lei bagadan Petra Biret Magga. Čájáhus lei musihkkáteáhter ja das ledje mielde Sunna Valkeapää, Anniina Kitty, Gabriela Satokangas, Rauna Saijets, Maria Saijets, Inger-Elle Suoninen, Mari Guttorm ja Sunna Nousuniemi.

Bálkkašumi ožžo maid čuoovvovaš teáhterbihtát:

- Gáregasnjárgga skuvlla sámeluohkáid (1-6) **Áilegas nuorat** –joavku bihtáinis ”Bihcabáhcatmeahcis”, mas temán lei luonddu nuoskkideapmi. Bagadallin lei Maarit K. Pieski.

- Gárasavvona skuvlla **Buoidagat** –joavku ”Gos boagán, gos liidni?” man temán ledje olmmošgaskavuodát, rehálašvuolta ja ándagassii addin. Bagadallin lei Anna-Reetta Niemelä.

- Inarin yläkoulun teatteriryhmä valittiin esityksellään

”Beaivvi bártni soagnomátki” edustamaan saamelaisnuoria Lappeenrannassa Nuori Kulttuuri 2009 -tapahtumassa. Ryhmää oli ohjannut Petra Biret Magga. Esitys oli musiikkiteatteria, ja siinä olivat mukana Sunna Valkeapää, Anniina Kitty, Gabriela Satokangas, Rauna Saijets, Maria Saijets, Inger-Elle Suoninen, Mari Guttorm ja Sunna Nousuniemi.

Palkinnon saivat myös seuraavat teatteriesitykset:

- Karigasniemen koulun saamenluokkien (1-6) **Áilegas nuorat** –ryhmä esityksellään ”Bihcabáhcatmeahcis” (Käpymetsällä), jonka teemana oli luonnon likaaminen. Ohjaajana oli Maarit K. Pieski.

- Kaaresuvannon koulun **Buoidagat** –joavku ”Gos boagán, gos liidni?” (Missä vyö, missä huivi?), jonka teemoina olivat ihmissuhteet, rehellisyys ja anteeksiantaminen. Ohjaajana oli Anna-Reetta Niemelä.

- Eanodaga badjeskuvlla **Gollegielagat** –joavkku bihtáinis ”Gollegiella – sámeigiella?!?”, mas gieđahallojuvvui sámeigiela sadji ja atnu bálvalusain. Bihtá leigga bagadan Anne-Mari Kukkonen ja Berit- Ellen Juuso.

Dáiddadáhpáhusas bálkkašuvvojedje maiddái

- **Čeavetjávrrri** skuvlla filbmajoavku, mii lei ráhkadan oanehisfilmma nuortalašgielat Idols-gilvvus ja

- **anárašgielat 0-1 luohkáid oahppiid joavku** čeahpes animašuvdnafilmmaid ovddas.

- Enontekiön yläkoulun **Gollegielagat** –ryhmä esityksellään ”Gollegiella–sámeigiella?!?” (Kultakieli - saamenkieli?!?), joka käsitteli saamenkielen asemaa ja käyttöä palveluissa. Esityksen olivat ohjanneet Anne-Mari Kukkonen ja Berit- Ellen Juuso.

Taidetapahtumassa palkittiin myös

- Severtijärven koulun filmiryhmä, joka oli tehnyt lyhytfilmin koltankielisestä Idols -kilpailusta sekä

- inarinsaamenkielinen 0-1 luokkien ryhmä taitavasti tehdyistä animaatioistaan.

Anni Näkkäljärvi, raporta ja © govat/kuvat